

Шумадинская районная газета

Голос
Цумады

гъаракъ

2017 соналъул
8 сентябрь
РУЗМАН
№ 38
(7473)

Газета бахъизе
байбихъана
1937 соналъул
1 декабралда
Багъа 4 гъуруш

12+

ШУМАДА РАЙОНАЛЪУЛ ГАЗЕТА - ЦУМАДИНСКАЯ РАЙОННАЯ ГАЗЕТА

Байрам

Районалъул школазда байбихъана цияб цалул сон

АГЪВАЛИ. Поебесеб сентябралда Лъаялъул къо кюдо гъабуна Къади Абакаровасул царалда бугеб Агъвали гимназиялъул азбаралда. Исанасеб цалул сон ккола гимназиялъул тоебесеб сонлъун. Гъенир ракарун рукъана мугалимзаби, цалдохъаби, умумул, школалъул ветеранал, лъайкъеялъул управлениялъул ва жанисел ишазул отделадул нухмалъулел.

Рохалилаб тадбир рагъана гимназиялъул директорасул заместитель Мухаммаддир Зубайровас. Лъималазда байрам баркун калъазе вахъарав гимназиялъул директор Шамил Абакаровас бицана цияб сон кколин гимназия рагъаралдасан тоебесеб цалул сонлъун, бицана араб цалул соналъул хасилазул, гимназиялъул коллективалда церечларал масъалабадул ва киназдаго баркана тладе цвараб байрам-Лъаялъул къо. Жиндирго баркиялзулаб калъаялзул Шамил Абакаровас абун:

-Хурматиял учительзаби, цалдохъаби ва умумул! Гъале цидасан рагъана нуже кавари Агъвали гимназиялъул. Гъенир гуцул руго жакъсеб заманалъул тлалабазда рекъон лъай тлалаб гъабизе шартлал. Нуже рес щун буго цогизада дандекун къец бан цализе ва халтлизе. Республикалдаги нильер цалдохъабазулун учительзабазул цалул ва халтлул хасилазухъ балагун ниль лъиклазул кьерул руго. Исана пачалихъиял экзаменазул хасиладалъун меседил медалалъе гимназия лъугъана выпускница Асият Пабдулаевал, Дагъистан республикалъул Халкъияб Собраниалъул депутат Пабдурахман Камилласул премия цвана лъикл цаларал лъималазе. Гъездасан мисал босизе ккола нужецаги. Тоебесеб классалде рачларал гъитичазул буго жакъа кудияб байрамкъо. Баркула гъездаги цалул тоебесеб больоялде рахин ва гъарула цалулъ бергъенлъаби. Баркула киназдаго цияб цалул сон ва Къурбан хъвеялъул байрам, гъарула учительзабазегун цалдохъабазе цалулъ ва халтлул члахиял бергъенлъаби!

Хадур баркиялзулал калъаял гъаруна регионалъул лъайкъеялъул управлениялъул отделадул нухмалъулесул заместитель Зайнаб Пабдусаламовал, МВДялъул регионалда бугеб отделадул нухмалъулел Эдлар Мухаммадовас, республикалъул муфтиялалъул регионалда вугев вакил Пабдунасир Пабдулмуталибовас, Липецк областалъул жанисел ишазул управлениялъул заманалъул Агъвалиб чараб оперативияб къокъаялзул нухмалъулел Константин Кремневас.

Байрам лъугъана мугалимзабазе раклбаццдаб халтлухъ шапакъатал къеялдалъун ва лъималазул рохалилаб церерахъиналдалъун.

Зулфия Сажидова

ГЪИГЪАЛЪ. Школалъул гмурудул байбихъи лъуна Шапихажи Гисаевасул царалда бугеб Гъигъаль росдал школалъул анцила кинго тоебесеб классалулас. Понцорабазулгун тугъдузул квацлабазулъ рахчарал гъезухъ балагун хайранлъун рукъана цо-цоял, цо-цоял балагунин абун, хасго анцила

махсара гъабунан ижер шофер Махмудапандица цадахъ вукларав Мухаммад Пумаровасе. Хадубкун гъедин букун батизеги бегула иш, амма ниж школалде цвелалде мугалимзабазда цадахъ нусиялда къоло щуго цалдохъан вахунчана гъеб къоял школа сверун тибитун буклараб кеч-бакъаналда гъоркъ, линейкалда.

лъиклал бергъенлъаби, церечларал масъалаби къинаризе къуватгун сабру.

«Мугалимзабазул масъала-лъун ккола жакъсеб къо цалдохъабазда, хасго гъал цирачларал гъитичазда раклалдочелеблъун гъаби. Гъезда бичичизе ккола школалда жидехъ «балагун» гъемер батгилал цильаби руклин ва ракл пашманлъизе яги «гломорльизе» жидер замана букине гъечелеблъи, лъаялзул ханлъиялде цо чван, кинго чван галигун, жидеца нух босизе ва бахъизе кколеблъи, гелмудул тугъире рахине ккани. Кудияб буго квар мугалимасул гун бачлулеб гелалъе тарбиягун лъайкъеялзул ва цалдохъанас хадубкунисеб гмурудулъ кинаб нух тласа бицилебали бараб буго жакъа мугалимасулун цалдохъанасул гъоркъорлабазда, гъезул цоцада ричичиялда»,-ян тладчлей гъабун Муслим Вахидовас цалдохъанасул гмурудулъ мугалимасул бугеб кваралъул бицунаго.

Хадубкунгъесцалдохъаби ахлана тоебесеб къоялдасан нахъего цали-лъаялда тладчезе, ОГЭ ва ЕГЭ къеялзул рахъалъ цебесеб кьерда бугеб школалъул царжеги тладеганал хасиладалъун рагизабизе, хадубкунисеб гмурудулъ регионалда-республикалда гурелги, улкаялзул батги-батгилал регионалда халтлулел ругел ва 1999 соналъул рагараб росдал ва регионалъул ракъалде ахичлого рачларал закониял гурел яргид гугларал къокъабазе мустахикъаб «данчлвай» гъабурал цар рагларал ракъоцязул мисал босун хъвадизе ва, кире ккани-

цоабилеб классалъулазухъ, кколеб буклана гъез абубеб бугин школалдул гмурудул анцила цо сон жеги цебе бугин, чан хиса-басидайха ккелеб нужер гмурудульилан. Гъеб кинабго бихулеб буклана 1 сентябрь-Лъаялъул къоял росдал школалъул азбаралда линейкалде раклрал мугалимзабазухъун цалдохъабазухъ балагун.

Росуле жанире сверидал, гъогъенцин батгилал речлчана бадиб - цо хасаб гъунлъи-тлагамгун цорой-хинлъи рекъараб, хурул наккъл ретун рачлуел рукларал нижеда цакъ хехго бичичана гъелзул батгали. Гъогъен-тлабигталалде русун рачлуел нижеда, риклладасанго рихъана щибаб авалалдасан цоцоккун, кин-киккун ран мугъзада портфелалгун, кодор тугъдузул квацлабигун унел лъимал. Школалъул багъанаги батун, «Къурбанги къабулаб батаги»,-ян абунлаго, жидеуго конфет-печенеб бакларизе унел ратилин абун

Гъеб рагулаго, школалъул директор Муслим Вахидовас цалдохъабаздагун мугалимзабазда ва умумуздагун гъалбадерида

лъаялзул къоялда цадахъго баркана гъелде данде исана ккараб хирияб къурбанкъоялзул байрамги ва гъарана цалулъгун халтлул

ги, глататияв цумадисесул цар борхатго кквезе.

Гъудул-гъалмагълы

Ахи басра гъабичлого...

Тиндадерил мугрулги Анцуялъарал чилиги жеги рихъа-рагиллин абураб хьулалда къо лъикI гъабунa дица Щумада мухъалъулгун

2

-Цо нужго балагъе, гъаб мегералъул борхалъи буго 4000 -ганасеб метр. Добцояб лъабгоялълуги гъединабо къадар. Амма нильеда бихъулеб Гадало Шугелмегер гъезда са 500 метралъ жеги борхатаб ккола, -ян бицунеб буклана нижеда, гъудул-гъалмагъабазда гьоркъоб Шайихилан жинда цар рекларав, живгоги бизнесмен Абуумслим-хажияс.

Парангица бараб къо

Нижее, гIагIиракъалда гумру-яшав гъабун ругезе, бигъао букIинчIо борхалъудасан балагъидал, огъохъатинир лъурал кинигин, рихъулел багваллазул ва чIамалазул росабазухъ ралагъизе, хасго цIирахъарал нухаздасан ине. Гъедин ниж маркIачIул гIужда швана цо колоде, шуго цIараки бугеб бакIалде.

-Дир умумуца магIишат-

яшав гъанисан гъабунa, гъезул адабги цIунун, нижерго хIалалаб магIишат бачунел нижги ругоха, - абун бицана бахъараб хвалчен кинигин якIа-яхарарай ХадиджагIа.

ГъабсагIат бахъараб хIанги нижерг мугрузда бижараб че-геркариги кваназе кколилан чIана ХIажидибиров, жиндирго яцалъул рокъове шварав чи кинигин. Я, дир вац, гъай Гъазиева Хадиджат абудей гIадан дур гIагарай-божарай гIаданищан гъикъана дица гъалбал рачIиналдаса гъелъул бугеб рохел бихъидал.

-Гуро, МухIамадрасул, би-Тун бицани, гъей дида лъалей

гIаданцин гуро. Нижер ракъалъул гIадамал гIадан хириял руго ва росуцоал цоцазе гIагарал чагIилъун рикIкIуна нижерг Щумада мухъалда, -ян абуна МухIамадица. Дидагоги гъедин ккана. Ниж швараб рохъихъанасул рукъ абудеб бакIалде ва шайихасул хIамамалде рачIунел чагIи гъобол-цIар рехсечIого рачIунел ругоан ва, гъениб батараб квен-тIехги кванан, на-

хъеги унел ругоан. Гъеб дир бакIин ва гъенир гъарурал харжал рецIизе кколиан абураб, нильер гIагIиракъалда ссиялда бугеб иш гъениб хIалтIулел гъечIоан. Гъеб ракъалда гIурал ва рагIарал, жиндир хIал алжаналъуб батаяв Паранг гIадианал чагIаз гIумру гъабурал гIалъи букIиналъ, гъесул асар гъезухъеги шун батилин ккана дидаго.

Паранг. Лъидаха магIарухъ рагIинчIеб гъеб цIар?! Кинго цебечIезабизе кIолеб гъечIо жиндирго гIагарав росулъе тIоцебе машина ине гъес бахъараб нухдаса тIоцебе гъеб машина бачарав, гъаб макъалаялда жив рехсарав МухIамадил инсул рохел, тIоцебе гъеб бихъарал росуцоалзул букIараб рохалилаб асар.

Бигъаяб жойищIа инсанасул гIумруялълуги гъитIинабго болжалалда жаниб 12 км. машиналъул ва 100 км. сухъмахъ-нухул, 13 къо, 4 гъобо ва 1684 пихъил гъветI чIезе ккана?!

Дида бичIчIухъе, олимпиа-лъул ва дунялалъул машгъу-

рал чемпионал-спортсменал гъенисан рахъиналъе жибго тIабигIаталъ ва Паранг гIадианал гIадамаз квербакъулеб батилла.

УнчучIи мегер. Гъеб «квегъизе» тIаде рахарабго, гъенив нижеда ватана живго МахIачхъалаялда чIарав бизнесмен Абубакар. Гъесда лъикIаблъун ккун бугоан гъениб борхалъуда хIухъбахъулел бакIал разе. ХIакъикъаталдаги, хIухъбахъиялъе гъава-бакъ рекъараб, жибго Гъуниб гIадианал тIабигIат бугеб бакI бугоан гъеб. Носол балал гIадианал бегIерал шобаздасан машинаби унел рихъараб мехалъ черхалда гъар-гъар балеб буклана. РақIалде ккола гъенире рачIунел гъалбадерие гъелъ кIудияб асар гъабилан.

ХIажидибирил МухIамадица нижеда бицана имам Шамилгун цадахъ цIалулев вукIарав машгъурав гIалим Хъваршица Загъалав дибирлъун вукIараб мажгиталде какал разе рильгине ругилан. Нижеца кIудияб гъираялда къабул гъабунa гъесул нигат-къасд.

Мажгиталдаса гIемер рикIкIад гъечIеб бакIалда бугоан годекIан. Гъенир ратарал харабазул кIудиясдехун, гIемер соназ Тиндив мугIалимлъун хIалтIарав Рашид Закареवासдехун дица абуна: -Щиб хIал бугеб нужер жамагIаталъул? ГодекIаниб щиб бицунеб бугеб?-ан. -Рокъуда сверухъ хабар буго нижерг, -илан абуна гъес, гъимулаго. ТIадеги жубана хвезеги бокъун гъечIин, чIаго хутIаниги ургъелги гъечIин. Дие асар гъабунa гъесул жавабалъ. ХIакъикъаталдаги, рекIель рокъи гъечIони, улка-ракъалдеги рокъи кин букIинеб? Дир хIисабалда, нильер кинабго къварилъи рекIельа рокъи иналдалъун буго.

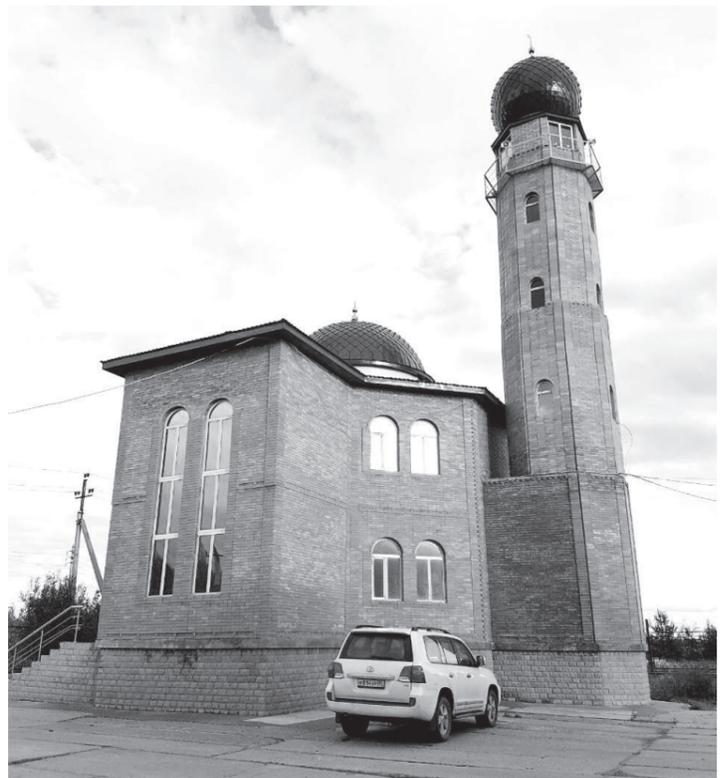
Щумада мухъалъул чагIи, унго-унголъунги, чорхоль жангуч цIикIкIарал чагIи ратана дида. Кинго-лъабго хъизан гъабиги гъениб ссиялда буго. Диргун накIиталда вукIарав Рашидил хъизанги жиндаса лъеберго соналъ гъитIинай Чонтаулалда са лъарагIай йигоан.

Жиндихъ цIалулев вукIанин нужер гъалмагъ ХIажидибиров, гъитIинго бегIерав, заз гIадианал, бачIинахъего рекIелье дарс

босулев чи вукIанин гъев, гъединав гъунар бугев чи вахъиналдаса жал, тIубараб районго чIухIун ругилан рехсана мугIалимас.

Кинго къо бана нижеца Тинди. Бакъ шобда нахъа бахъараб мехалъ къо-лъикI гъабунa нижеца гъелъулгун, жеги нахъеги, къисматалъ хъван батани, гъелъул мугIрулги, ахада хъудулеб гIаздалаб тIагIамалъул Анцуя-лъарал чилиги жеги бихъа-рагIине батилин абураб хьулалда.

Ханты-Мансийскиядла вацал ХIажидибироваз бараб мажгит.

Дирго сапаралъул ккараб асарги цIиял гъалбадеридасан дирго рохелги загъир гъабидал, ХIажидибировазул рахъалъ гъадин абуна дир гIагарав чи, Агъвали мажгиталъул имам СаидхIусен-хIажияс:

-ГIемер рукIана нижехъ хIакимзабиги цогидал церехъабиги. Амма гъел вацазул гIадианал сахаватлъиги квербиччайги цогидаз гъабичIо. Ва гъеб цо рагIудалъун бицун хIалкIолеб жо гуро. Хасго Агъ-

гъединал баракат-рахIмат бугел васал нижерг рукIиналдаса.

Гъобол-гъудулесе бахъун рақI къезеги хIадурав чилъун вихъана дида ХIажидибиров. Анцуя-магIарде рахиндал, гъениб бугоан цо ашбаз гIадианал хIухъбахъи гъабудеб бакI. Гъенисан цо чанго манзилалъ тIадехун балагъун индал, нижерг гъокочи ГIумарида МухIамадица бихъизабунa цо рохъил рацIцIалъи ва, бачун квергун, абуна гъаб бакI дица дуге сайгъат-садакъаялъе къолеб

бугилан. Амма ГIумарица гъелдаса инкар гъабунa.

Гъанже гIемер бицунеб буго туризмалъул ва гъелъ къолел ресазул. «Дир Дагъистаналда» Расул ХIамзаговас хъван буклана мугIрузул росабалъе шварал гъалбадерил, нильер нухазули ва цоги гIунгутIабазулги. Нижерг хIинкъарал мугIрузул нухазул квалквалазухъ балагъичIого, хIакъикъаталдаги, унго-унго-ял нижерг гъудулзаби ва гъалбал нижехъе рачIунел ругин, амма гъелъул агълу гурел чагIи рачIунгутIиялдаса ниж пашманлъунги гъечIилан абудеб буклана гIакъилав шагIирас.

Гъанже ссиялда буго туризм цебетIезаби. Узухъда, гъелъ рес къела нилье руқIарахъиналъул ва экономикалъул даража цебетIезабиялъеги. Амма гIицIго гъеб гуро кIвар бугеб жо. Дир хIисабалда, хIажат буго гъанире рачIунез хIисабалде росизе нильер диналъул тIалабал, руқIияб бечельи ва гIадатал, нильер халкъалъул тIабигIат. Гъедин гъабудеб бугони, нильер наслабазда гьоркъор жеги рақIила Паранг, вацал ХIажидибировал гIадал гIадамал.

Дун гъелда божула.

МухIамадрасул ШайихмухIамадов

